

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2005/60/EÜ,

26. oktoober 2005,

rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta

(EMP kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 47 lõike 2 esimest ja kolmandat lauset ning artiklit 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

võttes arvesse Euroopa Keskpanka arvamust, ⁽²⁾

tegutsedes asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽³⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Suured "musta raha" vood võivad kahjustada rahandussektori stabiilsust ja ohustada siseturgu ning terrorismi kõigutab meie ühiskonna alustalasid. Lisaks kriminaalõigusele põhinevale lähenemisele saab rahapesu tulemuslikult vältida rahandussüsteemi abil.
- (2) Kurjategijate ja nende kaasaaitajate püüded varjata kuritegelikult saadud tulu päritolu või suunata seaduslikku või ebaseaduslikku raha terroristlikesse eesmärkidesse, võivad tõsiselt ohustada krediidi- ja finantseerimisasutuste usaldusväärsust, terviklikkust ja stabiilsust ning kõigutada usaldust rahandussüsteemi suhtes üldiselt. Et vältida liikmesriikide poolt oma rahandussüsteemide kaitseks selliste meetmete võtmist, mis võiksid olla vastuolus siseturu toimimisega ning õigusriigi põhimõtte ja ühenduse avaliku korra põhimõttega, on vajalik ühenduse meetmete võtmine selles valdkonnas.
- (3) Kui ühenduse tasandil ei võeta tarvitusele teatavaid koordineerimismeetmeid, võivad rahapesuga ja terrorismi rahastamisega tegelejad püüda oma kuritegeliku tegevuse hõlbustamiseks ära kasutada ühtse finantspiirkonnaga kaasnevat kapitali liikumise ja finantsteenuste osutamise vabadust.

- (4) Nende probleemide lahendamiseks rahapesu valdkonnas võeti vastu nõukogu 10. juuni 1991. aasta direktiiv 91/308/EMÜ (rahandussüsteemi rahapesu eesmärgil kasutamise vältimise kohta). ⁽⁴⁾ Sellega nõuti, et liikmesriigid keelustaksid rahapesu, ja kohustati rahandussektorit, mis hõlmab krediitiasutusi ja suurt hulka teisi finantseerimisasutusi, oma kliente identifitseerima, säilitama asjakohaseid andmeid, kehtestama sisekorra töötajate koolitamiseks ja võtma tarvitusele rahapesu vastaseid ettevaatusabinõusid ning teatama mis tahes rahapesutunnustega juhtumitest pädevatele asutustele.

- (5) Rahapesu ja terrorismi rahastamine toimub sageli rahvusvahelises keskkonnas. Üksnes siseriiklikul tasandil või isegi ühenduse tasandil vastuvõetavatel meetmetel on ainult väga piiratud mõju, kui arvesse ei võeta rahvusvahelist koordineerimist ja koostööd. Ühenduse poolt käesolevas valdkonnas vastuvõetavad meetmed peaksid seetõttu olema kooskõlas muude rahvusvahelisel tasandil ette võetud tegevustega. Ühenduse tegevus peaks jätkuvalt arvestama eelkõige juhtivaima rahvusvahelise rahapesu ja terrorismi rahastamisega võitleva organi, kelleks on rahapesuvastane töökond, edaspidi "FATF", soovitusi. Kuna FATFi soovitusi 2003. aastal oluliselt muudeti ja täiendati, peaks ühenduse direktiiv olema selle uue rahvusvahelise standardiga vastavuses.

- (6) Teenuskaubanduse üldleping (GATS) lubab liikmetel võtta vastu meetmeid, mida on vaja kõrbluse kaitsmiseks ja pettuse vältimiseks, ning ettevaatusmeetmeid, mida on vaja muu hulgas rahandussüsteemi stabiilsuse ja terviklikkuse tagamiseks.

- (7) Ehkki algselt piirduti rahapesu mõiste määratlemisel vaid uimastikuritegudega, saab viimastel aastatel täheldada suundumust rahapesu tunduvalt laiemaks määratlemiseks, mis põhineb eelkuritegude suuremale ulatusele. Eelkuritegude suurem hulk hõlbustab kahtlastest tehingutest teatamist ja rahvusvahelist koostööd selles valdkonnas. Seetõttu tuleks raske kuriteo mõiste viia vastavusse raske kuriteo mõistega, mis määratleti nõukogu 26. juuni 2001. aasta raamotsuses 2001/500/JSK, milles käsitletakse rahapesu ning kuriteovahendite ja kuritegelikult saadud tulu kindlakstegemist, uurimist, blokeerimist, arestimist ja konfiskeerimist. ⁽⁵⁾

⁽¹⁾ Arvamus esitatud 11. mail 2005 (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ ELT C 40, 17.2.2005, lk 9.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 26. mai 2005. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 19. septembri 2005. aasta otsus.

⁽⁴⁾ EÜT L 166, 28.6.1991, lk 77. Direktiivi on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/97/EÜ (EÜT L 344, 28.12.2001, lk 76).

⁽⁵⁾ EÜT L 182, 5.7.2001, lk 1.

- (8) Lisaks sellele ohustab rahandussüsteemi väärkasutamine kuritegelikku päritolu või isegi rahapesust pärineva raha suunamiseks terroristlikesse eesmärkidesse selgelt rahandussüsteemi terviklikkust, nõuetekohast toimimist, mainet ja stabiilsust. Seetõttu tuleks direktiivis sisalduvaid tõkestamise meetmeid laiendada, et need ei hõlmaks ainult kuritegevusest saadud rahaga manipuleerimist, vaid ka raha või vara kogumist terroristlikel eesmärkidel.
- (9) Kuigi direktiiv 91/308/EMÜ kehtestas kliendi identifitseerimise kohustuse, sisaldas see suhteliselt vähe üksikasju asjakohaste menetluste kohta. Arvestades selle rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise aspekti otsustavat olulisust, on asjakohane juurutada konkreetsemaid ja üksikasjalikumaid sätteid kliendi ja iga kasusaava omaniku isiku identifitseerimiseks ja kontrollimiseks. Seetõttu on väga oluline täpselt määratleda "tegelikult kasusaav omanik". Juhtudel kui juriidilise isiku või õigusliku üksuse, näiteks fondi või usaldusfondi kasusaajad tuleb alles määratleda ja seepärast pole võimalik välja selgitada kasusaavate omanike isikuid, piisaks sellise isikuteringi tuvastamisest, kes võib fondist või usaldusfondist kasu saada. See nõue ei sisalda üksikisikute tuvastamist selle isikuteringi sees.
- (10) Käesoleva direktiivi subjektiks olevad asutused ja isikud peaksid vastavalt käesolevale direktiivile identifitseerima ja üle kontrollima kasusaava omaniku isiku. Selle nõudmise täitmise osas on jäetud asjasepuutuvate asutuste ja isikute otsustada, kas nad kasutavad selleks avalikult kättesaadavaid andmeid kasusaavate omanike kohta, küsivad asjakohaseid andmeid oma klientidelt või saavad teabe muul moel arvestades, et nõuetekohase hoolsuse ulatus kliendi suhtes on seotud rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga, mis sõltub kliendi tüübist, ärisuhtest, tootest või tehingust.
- (11) Krediidilepinguid, mille puhul krediidikontot kasutatakse üksnes laenu arveldamiseks ja laenu tagasimakse teostamiseks kontolt, mis avati kliendi nimel käesoleva direktiivi artikli 8 lõike 1 punktidega a kuni c hõlmatud krediidiasutuses, tuleb üldiselt pidada üheks näiteks madalama riskiastmega tehingutest.
- (12) Olukorras, kus juriidilise isiku või õigusliku üksuse ressurssidega varustajal on märkimisväärne kontroll ressursside kasutamise üle, tuleks neid identifitseerida tegelikult kasusaavate omanikena.
- (13) Usaldusfondi suhteid kasutatakse laialdaselt kommerts-toodete puhul kui finantsturgude hulgemüügi laialdase järelevalve rahvusvaheliselt tunnustatud elementi. Tegelikult kasusaava omaniku tuvastamise kohustus ei tulene vaid tõsiasiast, et konkreetsel juhul on tegemist usaldusfondi suhtega.
- (14) Käesolev direktiiv peaks kohalduma ka sellega hõlmatud asutuste ja isikute Interneti-keskkonnas toimuvale tegevusele.
- (15) Kuna rahandussektori kontrolli rangemaks muutudes otsivad rahapesuga ja terrorismi rahastamisega tegelejad alternatiivseid meetodeid kuritegelike tulude päritolu varjamiseks ning kuna selliseid kanaleid võib kasutada terrorismi rahastamiseks, tuleks rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaseid kohustusi laiendada ka elukindlustuse vahendajatele ning usaldusfondide ja äriühingute teenuste pakkujatele.
- (16) Üksused, kelle suhtes juba kohaldatakse kindlustusseltsi õiguslikku vastutust ning kes on seetõttu hõlmatud käesoleva direktiivi reguleerimisalaga, ei peaks kuuluma kindlustusvahendaja kategooriasse.
- (17) Äriühingu juhi või juhatuse liikmena töötamine ei tee vastavat isikut automaatselt usaldusfondide ja äriühingute teenuste pakkujaks. Mõiste hõlmab üksnes isikuid, kes täidavad äriühingu juhi või juhatuse liikme funktsiooni kolmanda isiku huvides ja põhitegevusalana.
- (18) Suurte sularahatehingute kasutamine on korduvalt osutunud kergesti ärakasutatavaks rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil. Seetõttu peaksid direktiivi reguleerimisalasse kuuluma kõik kaubanduses tegutsevad ning suuri sularahamakseid vastu võtavad füüsilised või juriidilised isikud nendes liikmesriikides, kes lubavad teha kehtestatud piirist suuremaid sularahamakseid. Igal juhul kuuluvad käesoleva direktiivi reguleerimisalasse suure väärtusega kaupade, näiteks vääris kivide või -metallide või kunstiteoste müüjad ja oksjonipidajad, kui neile tehakse sularahamakse vähemalt 15 000 EUR väärtuses. Selleks, et tagada efektiivset seiret käesoleva direktiivi järgimise üle potentsiaalselt suure institutsioonide ja isikute grupi poolt, võivad liikmesriigid keskenduda oma seiretegevustes vastavalt riskipõhise järelevalve põhimõttele eeskätt nendele füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kes on avatud suhteliselt suurele rahapesu või terrorismi rahastamise riskile. Arvestades erinevate liikmesriikide erinevat olukorda, võivad liikmesriigid otsustada võtta vastu ka rangemaid sätteid, et pöörata nõuetekohast tähelepanu suurte sularahamaksetega seotud ohule.

- (19) Direktiiv 91/308/EMÜ tõi notarid ja muud sõltumatutel juriidilistel ametikohtadel töötajad ühenduse rahapesu-vastase korra reguleerimisalasse; seda reguleerimisala tuleks muutmata kujul säilitada ka käesolevas direktiivis; käesoleva direktiivi sätteid tuleks kohaldada liikmesriikide määratletud juriidilistel ametikohtadel töötajate suhtes, kui need osalevad finantstehingutes või ühingu(õiguslikes) tehingutes, sealhulgas maksunõustamine, mille puhul on suurim risk, et nende juriidilistel ametikohtadel töötajate teenuseid võidakse kasutada kriminaaltulu pesemise või terrorismi rahastamise eesmärgil.
- (20) Siiski ei oleks asjakohane direktiivi alusel kohustada seaduslikult tunnustatud ja kontrollitavate õiguslikku nõu andvate kutsealade sõltumatuid esindajaid nagu advokaadid, teatama rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest, kui nad selgitavad kliendi õiguslikku olukorda või esindavad klienti kohtumenetluses. Enne kohtumenetlust, selle käigus või pärast seda või kliendi õigusliku olukorra selgitamisel saadud teabe osas peab tegema erandi teatamiskohustusest. Seega peab õigusliku nõu suhtes kehtima ametisadaluse hoidmise kohustus, välja arvatud juhul, kui õigusnõustaja osaleb rahapesu või terrorismi rahastamise või õiguslikku nõu antakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil või kui advokaat teab, et klient soovib õiguslikku nõu rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil.
- (21) Direktiiviga hõlmatud kutsealade esindajate poolt osutatavaid otseselt võrreldavaid teenuseid tuleb käsitleda ühtmoodi. Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis ja Euroopa Liidu lepingus sätestatud õiguste kaitsmiseks ei tohiks teabe suhtes, mida audiitorid, rahanduseksperdid ja maksunõustajad, kes võivad mõnes liikmesriigis kaitsta või esindada klienti kohtumenetluses või selgitada kliendi õiguslikku olukorda, saavad kõnealuste ülesannete täitmisel, kohaldada direktiivi-järgset teatamiskohustust.
- (22) Tuleb tunnistada, et rahapesu ja terrorismi rahastamise risk ei ole kõikidel juhtumitel sama. Kooskõlas riskipõhise lähenemisega peaks ühenduse õigusaktidesse sisse viima põhimõtte, mis võimaldaks sobivatel juhtudel rakendada kliendi suhtes lihtsustatud nõuetekohast hoolust.
- (23) Erand, mis puudutab notarite või teiste sõltumatutel juriidilistel kutsealadel töötajate poolt hoitavate ühisarvete tegelikult kasusaavate omanike tuvastamist, ei piira kohustusi, mis neil notaritel ja teistel sõltumatutel juriidilistel kutsealadel töötajatel on käesoleva direktiivi kohaselt. Need kohustused sisaldavad notaritel või teistel sõltumatutel juriidilistel kutsealal töötajate vajadust isiklikult identifitseerida nende poolt hoitavate ühisarvete omanikud.
- (24) Samamoodi peaks ühenduse õigusaktides tunnistama, et teatavad olukorrad kujutavad endast suuremat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski. Ehkki kõikide klientide isik ja äriprofiil tuleb tuvastada, on teatavatel juhtudel nõutav eriti range kliendi identifitseerimise ja andmete kontrolli menetluse rakendamine.
- (25) See kehtib eriti ärisuhete kohta isikutega, kes on või on olnud kõrgel riiklikul ametikohal, eelkõige nende osas, kes pärinevad maadest, kus on laialdane korruptsioon. Sellised suhted võivad kujutada eriti rahandussektori jaoks tõsist maine ja/või õiguslikku riski. Rahvusvaheline korruptsioonivastane võitlus õigustab sellistel juhtudel ka vajadust osutada kõrgendatud tähelepanu ning tavapärase nõuetekohase hoolsuse täielikku rakendamist kodumaiste riikliku taustaga isikute suhtes ja tugevdatud nõuetekohase hoolsuse meetmete kohaldamist teises liikmesriigis või kolmandas riigis elavate riikliku taustaga isikute suhtes.
- (26) Ärisuhete loomise kooskõlastamine kõrgema astme juhtkonnaga ei too kaasa kooskõlastamist juhatusega, vaid kooskõlastamist taotlevast isikust vahetult hierarhiliselt järgmise astmega.
- (27) Et vältida kliendi isiku identifitseerimise korduvat menetlemist, mis viib viivitusteni ja ebatõhususele äritehingutes, on asjakohane sobivaid kaitsemeetmeid kasutades lubada suhete loomist klientidega, kes on identifitseeritud mujal. Juhul kui isik või asutus toetub kolmandatele isikutele, lasub lõplik vastutus kliendi suhtes rakendatava nõuetekohase hoolsuse menetluse osas asutusel või isikul, kelle kliendiks isik võetakse. Kolmas isik või esitleja jäävad ise käesoleva direktiivi nõuete eest, kaasa arvatud kohustuse eest teatada kahtlastest tehingutest ning säilitada andmeid, vastutavaks käesoleva direktiiviga hõlmatud kliendisuhete ulatuses.

- (28) Käesoleva direktiiviga hõlmatud asutuste või isikute ja käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jäävate füüsiliste või juriidiliste isikute vaheliste lepinguliste esindus- või allhankesuhete korral võib rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaseid kohustusi nendele esindajatele või allhanke osutajatele osana asutustest või isikutest, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse, määrata vaid lepingu ja mitte käesoleva direktiiviga. Vastutus käesoleva direktiivi järgimise eest jääb asutusele või isikule, kelle suhtes seda kohaldatakse.
- (29) Kahtlastest tehingutest tuleb teavitada rahapesu andmebürood, mis tegutseb kahtlasi tehinguid puudutavate teadete ja muu võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamist käsitleva informatsiooni kogumise, analüüsimise ja pädevatele asutustele levitamise siseriikliku keskusena. See ei tohiks sundida liikmesriike muutma nende olemasolevaid teatamissüsteeme, kui teatamine toimub prokuratuuri või muu õiguskaitseorgani abil, niivõrd kui teave edastatakse rahapesu andmebüroole viivitamata ja töötlemata kujul, võimaldades neil nõuetekohaselt tegutseda, sealhulgas teha rahvusvahelist koostööd teiste rahapesu andmebüroodega.
- (30) Erandina üldisest kahtlaste tehingute tegemise keelust võivad selle direktiiviga hõlmatud asutused ja isikud kahtlasi tehinguid teha enne pädevate asutuste teavitamist, kui nende tegemata jätmine pole võimalik või kui see võiks takistada kahtlustatavast rahapesust või terrorismi rahastamisest kasu saaja jälitamist. See ei piira siiski liikmesriikide poolt võetud rahvusvahelisi kohustusi blokeerida viivitamatult terroristide, terroristlike rühmituste või terrorismi rahastajate rahalised vahendid või teised varad vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu asjakohastele resolutsioonidele.
- (31) Kui liikmesriik otsustab kasutada artikli 23 lõikes 2 sätestatud erandit, võib ta lubada, et isereguleeruv organ, kes selles artiklis nimetatud isikuid esindab, ei pea edastama rahapesu andmebüroole teavet, mida ta on nendelt isikutelt saanud vastavalt selles artiklis sätestatud tingimustele, või nõuda, et kõnealune isereguleeruv organ seda teavet ei edastaks.
- (32) On esinenud juhtumeid, kus töötajaid, kes on teatanud oma rahapesukahtlustest, on ähvardatud või vaenulikult koheldud. Ehkki see direktiiv ei saa sekkuda liikmesriikide kohtumenetlusse, on tegemist väga olulise probleemiga rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastase süsteemi tõhususe tagamises. Liikmesriigid peaksid olema sellest probleemist teadlikud ja tegema kõik, mis nende võimuses, et töötajaid sellise ähvardamise ja vaenamise eest kaitsta.
- (33) Teabe avalikustamine vastavalt artiklile 28 peaks olema kooskõlas isikuandmete kolmandatele maadele edastamise eeskirjadega, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiviga 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta. ⁽¹⁾ Samuti ei saa artikliga 28 piirata andmekaitset ja ametisaladust käsitlevaid siseriiklikke õigusakte.
- (34) Käesoleva direktiivi sätteid ei kohaldata isikute suhtes, kes üksnes teisendavad paber kandjal dokumente elektroonilisteks andmeteks ja tegutsevad krediidi- või finantseerimisasutusega sõlmitud lepingu alusel, ega füüsiliste või juriidiliste isikute suhtes, kes võimaldavad krediidi- või finantseerimisasutustele vaid teateid või teisi toetust pakkuvaid süsteeme vahendite ülekandmiseks või arveldus- ja kliiringteenuste süsteeme.
- (35) Rahapesu ja terrorismi rahastamine on rahvusvahelised probleemid ja püüe nendega võidelda peaks olema globaalne. Kolmandates riikides, kus ühenduse krediidi- ja finantseerimisasutustel on filiaale ning tütarettevõtjaid ja kus selle valdkonna õigusaktid on puudulikud, tuleb selleks, et vältida väga erinevate standardite rakendamist ühes asutuses või asutuste rühmas, lähtuda ühenduse standarditest või juhul, kui see pole võimalik, teavitada ettevõtja päritolumaaks oleva liikmesriigi pädevaid asutusi.
- (36) On oluline, et krediidi- ja finantseerimisasutused oleksid võimelised kiiresti vastama teabepäringutele selle kohta, kas neil on ärisuhteid nimetatud isikutega. Et selliseid ärisuhteid kindlaks teha ja vastavat teavet kiiresti edastada, peaks krediidi- ja finantseerimisasutustel olema tõhusad, äri suurusele ja liigile vastavad süsteemid. Krediidi- ja suuremate finantseerimisasutuste puhul oleksid eriti otstarbekad elektroonilised süsteemid. Eelkõige on see säte tähtis koos menetlusega, mis viib selliste meetmeteni nagu varade (kaasa arvatud terroristide vara) blokeerimine või arestimine vastavalt asjakohastele terrorismivastase võitluse siseriiklikele või ühenduse õigusaktidele.

⁽¹⁾ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31. Direktiivi on muudetud määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

- (37) Käesolev direktiiv kehtestab üksikasjalikud eeskirjad nõuetekohase hoolsuse kohaldamiseks kliendi suhtes, kaasa arvatud kõrgendatud nõuetekohase hoolsuse kohaldamiseks suure riskiga klientide või ärisuhte, näiteks asjakohaste menetluste korral, et välja selgitada, kas tegemist on riikliku taustaga isikuga, ning mitmed üksikasjalikumad nõuded, näiteks vastava info haldamise menetluse ja poliitikate olemasolu. Kõik selle direktiiviga hõlmatud asutused ja isikud peavad kõiki neid nõudmisi täitma, samal ajal kui liikmesriikidelt oodatakse nende sätete rakendamisel arvestamist vastavate erinevate kutsealade iseärasustega ja selle direktiiviga hõlmatud asutuste ja isikute erinevustega mahus ja suuruses.
- (38) Et säilitada asjaomaste asutuste ja teiste, kelle suhtes kohaldatakse ühenduse selle valdkonna õigusakte, koostöövalmidus, tuleks neile vajadusel anda tagasisidet teatamiste kasulikkuse ja tulemuste kohta. Selle võimaldamiseks ning rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastase võitluse süsteemide tõhususe analüüsimiseks peavad liikmesriigid koguma ja täiendama asjakohast statistikat.
- (39) Valuutavahetuspunktide, usaldusfondide ja äriühingute teenuste osutajate või kasiinode riiklikul tasandil registreerimisel või litsentseerimisel peavad pädevad asutused tagama sellist tegevust tegelikult juhtivate või selliseid üksuseid juhtima hakkavate isikute ja selliste üksuste tegelikult kasusaavate omanike nõuetele vastavuse. Kriteeriumid, mille järgi isiku nõuetele vastavus ja sobivus kindlaks määratakse, tuleb sätestada vastavalt siseriiklikule õigusele. Need kriteeriumid peavad peegeldama vähemalt kaitsevajadust, et neid asutusi ja isikuid ei kasutataks nende juhtide või tegelikult kasusaavate omanike poolt kuritegelikel eesmärkidel.
- (40) Rahapesu ja terrorismi rahastamise rahvusvahelist iseloomu arvestades peab võimalikult palju soodustama koordineerimist ja koostööd rahapesu andmebüroode vahel vastavalt nõukogu 17. oktoobri 2000. aasta otsusele 2000/642/JSK liikmesriikide rahapesu andmebüroode vahelise koostöö korra kohta teabe vahetamisel, ⁽¹⁾ kaasa arvatud EL rahapesu andmebüroode sidevõrk (FIU-net). Sel eesmärgil tuleks komisjonil nõutavat abi osutada, et sellist koordineerimist lihtsustada, sealhulgas anda rahalist toetust.
- (41) Rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastase võitluse olulisus peab viima selleni, et liikmesriigid kehtestavad siseriiklikes õigusaktides tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused neile, kes rikuvad käesoleva direktiivi kohaselt vastu võetud riigisiseseid sätteid. Kehtestada tuleb karistused nii füüsiliste kui ka juriidiliste isikute jaoks. Kuna keerulistes rahapesu- ja terrorismi rahastamise operatsioonides osalevad sageli juriidilised isikud, tuleb karistusi rakendada ka juriidiliste isikute tegevuse suhtes.
- (42) Füüsilised isikud, kes tegutsevad juriidilise isiku struktuuri raames, kuid iseseisval alusel artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktis a ja b osutatud tegevusalal, peaksid olema isiklikult vastutavad selle direktiivi sätete järgmise eest, välja arvatud artiklis 35 toodud erandid.
- (43) Käesoleva direktiivi tõhusa ja piisavalt järjepideva rakendamise tagamiseks võib osutada vajalikuks käesolevas direktiivis sätestatud eeskirjade tehniliste aspektide selgitamine, võttes arvesse erinevates liikmesriikides olemasolevaid erinevaid rahastamisvahendeid, kutsealasid ja riske ning tehnilist arengut rahapesu ja terrorismi rahastamise vastases võitluses. Komisjonile tuleks vastavalt anda volitused võtta vastu rakendusmeetmed, näiteks määratleda teatud kriteeriumid, mille alusel selgitatakse välja madala ja kõrge riskiastmega olukorrad, mille puhul piisab lihtsustatud nõuetekohasest hoolsusest või on asjakohane kasutada tugevdatud nõuetekohast hoolsust, tingimusel et kõnealused rakendusmeetmed ei muuda käesoleva direktiivi olulisi osi ning et komisjon tegutseb kooskõlas käesolevas direktiivis sätestatud põhimõtetega pärast konsulteerimist rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komiteega.
- (44) Käesoleva direktiivi rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused. ⁽²⁾ Sel eesmärgil peaks looma direktiiviga 91/308/EMÜ asutatud rahapesu kontaktkomitee asemele uue rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komitee.
- (45) Kuna direktiivi 91/308/EMÜ on vaja väga suures ulatuses muuta, tuleks see selguse huvides kehtetuks tunnistada.
- (46) Kuna liikmesriigid üksi ei saa täiel määral täita käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt tõkestada rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamist, ning seda on meetme ulatuse ja mõju tõttu parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.

⁽¹⁾ EÜT L 271, 24.10.2000, lk 4.⁽²⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

(47) Oma rakendusvolituste kasutamisel kooskõlas käesoleva direktiiviga peab komisjon arvestama järgmiste põhimõtete: vajadus läbipaistvuse ning käesoleva direktiiviga hõlmatud asutuste ja isikutega ning Euroopa Parlamendi ja nõukoguga konsulteerimise kõrge taseme järele; vajadus tagada, et pädevad asutused suudaksid järjekindlalt kindlustada eeskirjade järgimise; rakendusmeetmetega seotud kulude ja tulude tasakaal käesoleva direktiiviga hõlmatud asutuste ja isikute jaoks pikaajalises perspektiivis; vajadus tunnustada paindlikkuse vajadust rakendusmeetmete kohaldamisel kooskõlas riskiteadliku lähenemisega; vajadus tagada kooskõla sama valdkonna teiste ühenduse õigusaktidega; vajadus kaitsta ühendust, selle liikmesriike ja nende kodanikke rahapesu ja terrorismi rahastamise tagajärgede eest.

(48) Käesolev direktiiv vastab põhiõigustele ja järgib põhimõtteid, mis on tunnustatud eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga. Direktiivi ei tohi tõlgendada ega rakendada viisil, mis pole kooskõlas Euroopa inimõiguste konventsiooniga,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

SISU, REGULEERIMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

1. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu ja terrorismi rahastamine on keelatud.

2. Käesoleva direktiivi raames käsitletakse rahapesuna järgmist tahtlikku tegevust:

a) vara muundamine või ülekandmine, kui on teada, et selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest, eesmärgiga varjata või hoida saladuses vara ebaseaduslikku päritolu või abistada kuritegelikus tegevuses osalenud isikut, et ta saaks hoiduda oma tegude õiguslikest tagajärgedest;

b) vara tõelise olemuse, päritolu, asukoha, kasutamiseviisi, ümberpaigutamise, omandiõiguse või muude varaga seotud õiguste varjamise või saladuses hoidmine, kui on teada, et

selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest;

c) vara omandamine, valdamine või kasutamine, kui selle saamisel on teada, et selline vara on saadud kuritegelikust tegevusest või selles osalemisest;

d) eeltoodud alapunktides nimetatud tegudes osalemine, seotus nendega, nende toimepanemise katsed ning nendele kaasaaitamine ja kihutamine või nende soodustamine või nendeks nõuandmine.

3. Rahapesuga on tegemist ka juhul, kui tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus mõne teise liikmesriigi või kolmanda riigi territooriumil.

4. Käesoleva direktiivi mõistes tähendab "terrorismi rahastamine" rahaliste vahendite eraldamist või kogumist ükskõik millisel viisil, otseselt või kaudselt, kavatsusega neid kasutada või teadmisel, et neid kasutatakse täielikult või osaliselt selleks, et panna toime õigusrikkumine nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/475/JSK (terrorismiga võitlemise kohta) (¹) artiklite 1 kuni 4 tähenduses.

5. Teadmist, kavatsust või eesmärki, mis on lõigetes 2 ja 4 nimetatud tegude koosseisuliseks tunnuseks, võib tuletada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal.

Artikkel 2

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse järgmiste asutuste ja isikute suhtes:

1) krediidasutused;

2) finantseerimisasutused;

3) järgmised juriidilised või füüsilised isikud nende kutsetegevuse osas:

a) audiitorid, rahandusekspertid ja maksunõustajad;

b) notarid ja teised sõltumatutel juriidilistel ametikohtadel töötajad, kui nad osalevad oma kliendi heaks või tema nimel mõnes finants- või kinnisvaratehingus või aitavad kliendil ellu viia või planeerida tehingut, mis puudutab:

i) kinnisvara või ettevõtete ostu ja müüki;

ii) kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamist;

(¹) EÜT L 164, 22.6.2002, lk 3.

- iii) panga-, hoiu- või väärtpaperikontode avamist või haldamist;
- iv) äriühingute asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimist;
- v) usaldusfondide, äriühingute või sarnaste üksuste asutamist, tegevust või juhtimist;
- c) usaldusfondide või äriühingute teenuste pakkujad, kes ei kuulu alapunktide a või b alla;
- d) kinnisvaravahendajad;
- e) muud füüsilised või juriidilised isikud, kes kauplevad kaubaga ainult sellises ulatuses, mis hõlmab vähemalt 15 000 EUR väärtuses sularahamakse sooritamist, olenevata sellest, kas tehing sooritatakse ühe maksena või mitme maksena, mis paistavad olevat seotud;
- f) kasiinod.

2. Liikmesriigid võivad otsustada, et juriidilised ja füüsilised isikud, kes osalevad finantstegevuses väga piiratud mahu või üksikute juhtudel ja kelle puhul rahapesu oht või terrorismi rahastamise oht on väike, ei kuulu artikli 3 lõigete 1 ega 2 reguleerimisalasse.

Artikkel 3

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) *krediitdiasutus* – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivi 2000/12/EÜ (krediitdiasutuste asutamise ja tegevuse kohta) ⁽¹⁾ artikli 1 lõike 1 esimeses lõigus määratletud krediitdiasutus, sealhulgas ühenduses või väljaspool seda asuva peakontoriga krediitdiasutuste filiaalid, mis on määratletud kõnealuse direktiivi artikli 1 lõikes 3 ja asuvad ühenduses;
- 2) *finantseerimisasutus*:
 - a) ettevõtja, mis pole krediitdiasutus ja mis viib läbi üht või mitut direktiivi 2000/12/EÜ I lisa punktides 2 kuni 12 ja punktis 14 sisalduvat tegevust, sealhulgas valuutavahetus- ja rahaülekandetasutused;
 - b) kindlustusselts, kes on saanud tegevusloa Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta direktiivis 2002/83/EÜ (elukindlustuse kohta) ⁽²⁾ sätestatud nõuete kohaselt, kuivõrd ta tegutseb kõnealuse direktiivi hõlmatud tegevusvaldkondades;
 - c) investeerimisühing Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/39/EÜ (finant-

sinstrumentide turgude kohta) ⁽³⁾ artikli 4 lõike 1 taandes 1 määratletud tähenduses;

- d) investeerimisfond, mis turustab oma osakuid või aktsiaid;
- e) kindlustusvahendaja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. detsembri 2002. aasta direktiivi 2002/92/EÜ (kindlustusvahenduse kohta) ⁽⁴⁾ artikli 2 lõike 5 tähenduses, välja arvatud nimetatud direktiivi artikli 2 lõikes 7 nimetatud kindlustusvahendajad elukindlustuste ja teiste investeerimisega seotud teenuste osas;
- f) punktides a kuni e viidatud finantseerimisasutuste, mille peakontorid paiknevad ühenduses või sellest väljaspool, ühenduses asuvad filiaalid;
- 3) *vara* – igasugune ese, nii kehaline kui ka kehatu, nii kinniskui ka vallasvara, nii materiaalne kui ka mittemateriaalne, samuti sellise vara omandiõigust või muid selle varaga seotud õigusi tõendavad juriidilised dokumendid, sealhulgas elektroonsed või digitaalsed dokumendid;
- 4) *kuritegude toimepanemine* – igasugune osavõtt raske kuriteo toimepanemisest;
- 5) *rasked kuriteod* – vähemalt:
 - a) teod, mis on määratletud raamotsuse 2002/475/JSK artiklites 1 kuni 4;
 - b) 1988. aasta narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastase Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni artikli 3 lõike 1 punktis a määratletud mis tahes süütegu;
 - c) nõukogu 21. detsembri 1998. aasta ühismeetme 98/733/JSK (Euroopa Liidu liikmesriikides kuritegelikkuse ühendusse kuulumise tunnistamise kohta kriminaalkuriteoks) ⁽⁵⁾ artiklis 1 määratletud kuritegelike ühenduste tegevus;
 - d) Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni ⁽⁶⁾ artikli 1 lõikes 1 ja artiklis 2 määratletud pettused, vähemalt tõsised pettused;
 - e) korruptsioon;
 - f) kõik süüteod, mille eest määratava karistuse ülemmääraks on üle aasta kestev vabadusekaotus või vabadust piirav julgeolekumeede või nendes riikides, mille õigussüsteemides on kehtestatud õigusrikkumiste alammäär, vähemalt kuus kuud kestva vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega karistatavad õigusrikkumised;

⁽¹⁾ EÜT L 126, 26.5.2000, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2005/1/EÜ (ELT L 79, 24.3.2005, lk 9).

⁽²⁾ EÜT L 345, 19.12.2002, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2005/1/EÜ.

⁽³⁾ ELT L 145, 30.4.2004, lk 1.

⁽⁴⁾ EÜT L 9, 15.1.2003, lk 3.

⁽⁵⁾ EÜT L 351, 29.12.1998, lk 1.

⁽⁶⁾ EÜT C 316, 27.11.1995, lk 49.

6) *tegelikult kasusaav omanik* – füüsiline isik või füüsilised isikud, kes on kliendi lõplik omanik või lõplikud omanikud või teda lõplikult kontrollivad ja/või füüsiline isik, kelle nimel tehing või toiming sooritatakse. Tegelikult kasusaav omanik hõlmab vähemalt järgmist:

a) äriühingute puhul:

i) füüsiline isik või füüsilised isikud, kes lõplikult omab/omavad või kontrollib/kontrollivad juriidilist isikut piisava arvu aktsiate või osade või hääleõiguste otsese või kaudse omamise või kontrollimise kaudu, kaasa arvatud osalused esitajaaktsiate või -osade kujul, välja arvatud reguleeritud turul noteeritud ettevõtja, kelle suhtes kohaldatakse ühenduse õigusaktidega kooskõlas olevaid avalikustamismõudeid või samaväärseid rahvusvahelisi standardeid; selle kriteeriumi täitmiseks loetakse piisavaks osalust suurusega 25 % pluss üks aktsia või osa või üks hääle;

ii) füüsiline isik või füüsilised isikud, kes teostavad muul viisil kontrolli juriidilise isiku juhtimise üle;

b) juriidiliste isikute, näiteks fondide, ja õiguslike üksuste, näiteks usaldusfondide puhul, mis haldavad või jagavad vara:

i) juhul kui tulevased soodustatud isikud on juba kindlaks määratud, füüsiline isik või füüsilised isikud, kes on õigusliku üksuse või juriidilise isiku vara suhtes soodustatud isik või soodustatud isikud vähemalt 25 % ulatuses;

ii) juhul kui üksikisikuid, kes on juriidilise isiku või õigusliku üksuse soodustatud isikud, tuleb alles kindlaks määrata, isikute grupp, kelle huvides peamiselt juriidiline isik või õiguslik üksus asutati või tegutseb;

iii) füüsiline isik või füüsilised isikud, kes teostab või teostavad olulist kontrolli õigusliku üksuse või juriidilise isiku vara suhtes vähemalt 25 % ulatuses;

7) *usaldusfondide ja äriühingute teenuste pakkujad* – füüsilised või juriidilised isikud, kes osutavad põhitegevusalana kolmandatele isikutele mõnda järgmistest teenustest:

a) äriühingute või teiste juriidiliste isikute asutamine;

b) tegutsemine juhi või juhatuse liikmena äriühingus, osanikuna täisühingus või sarnasel positsioonil teiste juriidiliste isikute suhtes, samuti teise isiku kõnealustele ametikohtadele asumise korraldamine;

c) asukoha või äritegevuse aadressi, posti- või haldusaadressi ja teiste seonduvate teenuste pakkumine äriühingule, seltsingule või teistele juriidilistele isikutele või üksustele;

d) tegutsemine õigusliku üksuse volinikuna, samuti teise isiku määramine kõnealusele positsioonile;

e) aktsionäri esindajana tegutsemine või teise isiku aktsionäri esindajana tegutsemise korraldamine, välja arvatud reguleeritud turul noteeritud ettevõtja, kelle suhtes kohaldatakse ühenduse õigusaktidega kooskõlas olevaid avalikustamismõudeid või samaväärseid rahvusvahelisi standardeid;

8) *riikliku taustaga isikud* – füüsilised isikud, kes täidavad või on täitnud olulisi avalikke funktsioone ja selliste isikute lähimad perekonnaliikmed või selliste isikute teadaolevad lähedased kaastöötajad;

9) *ärisuhe* – äriühing, ametialane või kaubandussuhe, mis on tihedalt seotud käesoleva direktiiviga hõlmatud asutuste ja isikute vastava tegevusega ning millest kontakti loomise hetkel oodatakse teatavat kestvust;

10) *varipank* – krediitiasutus või võrdväärseid tegevusi sooritav asutus, mis on asutatud jurisdiktsioonis, kus tal puudub füüsiline asukoht sihipärase kontseptsiooni ja juhtimisega ja mis pole seotud ühegi reguleeritud finantsgrupiga.

Artikkel 4

1. Liikmesriigid kannavad hoolt selle eest, et käesoleva direktiivi sätteid laiendatakse täies ulatuses või osaliselt elukutsetele ja ettevõtjate kategooriatele, mis ei ole küll artikli 2 lõikes 1 osutatud asutused ja isikud, kuid tegutsevad alal, mida võidakse eriti tõenäoliselt kasutada rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärkidel.

2. Kui liikmesriik otsustab laiendada käesoleva direktiivi sätteid artikli 2 lõikes 1 nimetatata elukutsetele ja ettevõtjate kategooriatele, siis teatab ta sellest komisjonile.

Artikkel 5

Liikmesriigid võivad käesoleva direktiiviga reguleeritud valdkonnas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks vastu võtta või kehtima jätta käesoleva direktiivi sätetest rangemad sätted.

II PEATÜKK

KLIENDI SUHTES KOHALDATAV NÕUETEKOHANE HOOLSUS

1. JAGU

Üldsätted

Artikkel 6

Liikmesriigid keelavad oma krediidi- ja finantseerimisasutustel hoida anonüümseid kontosid või anonüümseid hoiuraamatuid. Erandina artikli 9 lõikest 6 nõuavad liikmesriigid kõikidel juhtudel, et olemasolevate anonüümsete pangakontode või anonüümsete hoiuraamatute valdajad või kasusaavad isikud allutatakse nii kiiresti kui võimalik ja igal juhul enne seda, kui neid kontosid või raamatuid ükskõik missugusel viisil kasutatakse, klientide nõuetekohase hoolsuse meetmetele.

Artikkel 7

Asutused ja isikud, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse, peavad rakendama klientide suhtes nõuetekohase hoolsuse meetmeid järgmistel juhtudel:

- a) ärisuhte loomisel;
- b) juhuslike tehingute sooritamisel vähemalt 15 000 EUR väärtuses, sõltumata sellest, kas tehing sooritatakse ühe maksena või mitme maksena, mis paistavad olevat seotud;
- c) kui on rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus, hoolimata ükskõik millisest mõõndusest, erandist või osaluskühnisest;
- d) kui esineb kahtlusi varem kontrollitud kliendi isikut tõendavate andmete tõele vastavuses või adekvaatsuses.

Artikkel 8

1. Kliendi suhtes kohaldatava nõuetekohase hoolsuse meetmed sisaldavad järgmist:

- a) kliendi isiku tuvastamine ja isikusamasuse kontroll dokumentide, andmete või usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal;
- b) kui see on kohaldatav, siis kasusaava omaniku tuvastamine ning riskipõhiste ja kohaste meetmete võtmine tema isikusamasuse kontrollimiseks sellises ulatuses, et asjaomane asutus või isik oleks veendunud, et ta teab, kes on tegelik kasusaav omanik, sealhulgas juriidiliste isikute, usaldusfondide ning sarnaste õiguslike üksuste puhul ka riskipõhiste ja piisavate meetmete võtmine, et saada teavet kliendi omandi- ja kontrollstruktuuri kohta;

c) teabe hankimine ärisuhte eesmärgi ja olemuse kohta;

d) pidev ärisuhte seire, sealhulgas ärisuhte vältel teostatud tehingute vaatlemine tagamaks, et teostatud tehingud on kooskõlas asjaomase asutuse või isiku teadmistega kliendist, tema tegevusest ja sellega seotud riskiastmest ning vajadusel ka vahendite allikaga, samuti asjaomaste dokumentide, andmete või teabe pidev ajakohastamine.

2. Käesoleva direktiiviga hõlmatud asutused ja isikud kohaldatavad kliendi suhtes kõiki lõikes 1 nimetatud nõuetekohase hoolsuse nõudeid, kuid võivad määrata nende meetmete ulatuse, lähtudes riskiastmest, mis sõltub kliendi, ärisuhte, toote või tehingu tüübist. Käesoleva direktiiviga hõlmatud asutused ja isikud peavad olema suutelised tõendama artiklis 37 nimetatud pädevatele asutustele, kaasa arvatud isereguleerivatele organitele, et meetmete ulatus on rahapesu ja terrorismi finantseerimise riske silmas pidades kohane.

Artikkel 9

1. Liikmesriigid nõuavad, et klientide ja kasusaavate omanike isikusamasuse kontrollimine toimuks enne ärisuhte loomist või tehingu sooritamist.

2. Erandina lõikest 1 on liikmesriikidel õigus lubada, et kliendi ja kasusaava omaniku isikusamasust kontrollitakse ärisuhte loomise ajal, kui see on vajalik, et äritegevuse tavapärast käiku mitte katkestada ja kui rahapesu või terrorismi rahastamise risk on väike. Sellisel juhul tuleb asjakohased menetlused lõpetada võimalikult kiiresti pärast esmakontakti.

3. Erandina lõigetest 1 ja 2 võivad liikmesriigid seoses kindlustustegevusega lubada, et poliisi alusel soodustatud isiku isikusamasuse kontrollimine toimub alles siis, kui ärisuhe on loodud. Sellisel juhul peaks kontrollimine aset leidma ajahetkel, mil tehakse väljamakse või soodustatud isik kavatseb oma poliisist tulenevaid õigusi realiseerida, või enne seda.

4. Erandina lõigetest 1 ja 2 võivad liikmesriigid lubada pangakonto avamist tingimusel, et on piisavalt tagatud see, et klient ei soorita tehinguid või et neid ei sooritata tema nimel, kuni on saavutatud täielik vastavus eespool nimetatud sätetele.

5. Liikmesriigid nõuavad, et kui asjaomane asutus või isik ei suuda täita artikli 8 lõike 1 punktides a, b ja c sätestatud nõudeid, siis ei või ta pangatehinguid teha, ärisuhet luua ega tehingut sooritada või lõpetab ärisuhte ja kaalub kliendist teatamist rahapesu andmehüroole kooskõlas artikliga 22.

Liikmesriigid ei ole kohustatud kohaldama eelnevat lõiku notariitele, sõltumatutel juriidilistel kutsealadel töötajatele, audiitoritele, rahandusekspertidele ja maksukonsultantidele nende kliendi õigusliku seisundi hindamise raames või nende tegevuse raames nimetatud kliendi kaitsja või esindajana kohtuprotsessi käigus või sellega seoses, kaasa arvatud nõustamine menetluse algatamise või vältimise asjus.

6. Liikmesriigid nõuavad, et käesoleva direktiiviga hõlmatud asutused ja isikud kohaldaksid nõuetekohase hoolsuse menetlust mitte ainult kõigi uute klientide suhtes, vaid vajadusel ja riskistmest sõltuvalt ka olemasolevate klientide suhtes.

Artikkel 10

1. Liikmesriigid nõuavad kõigi kasiinokülastajate isikute tuvastamist ja isikusamasuse kontrolli, kui nad ostavad või vahetavad mängužetooni vähemalt 2 000 EUR väärtuses.

2. Riikliku järelevalve all olevate kasiinode puhul loetakse klientide suhtes kohaldatava nõuetekohase hoolsuse nõudeid igal juhul piisavaks, kui kliendid registreeritakse, nende isik tuvastatakse ja isikusamasus kontrollitakse kohe kasiinosse sisenemisel või enne seda, sõltumata ostetud mängužetoonide väärtusest.

2. JAGU

Kliendi suhtes kohaldatav lihtsustatud nõuetekohane hoolsus

Artikkel 11

1. Erandina artikli 7 punktidest a, b ja d, artiklist 8 ja artikli 9 lõikest 1 ei kehti nendes nimetatud nõuded käesoleva direktiiviga hõlmatud asutuste ja isikute kohta, kui kliendi puhul on tegemist käesoleva direktiiviga hõlmatud krediidi- või finantseerimisasutusega või kolmandas riigis asuva krediidi- või finantseerimisasutusega, mille kohta kehtivad selles riigis käesolevas direktiivis sätestatud nõuetega võrdväärsed nõuded ja mis allub nende järgimise osas järelevalvele.

2. Erandina artikli 7 punktidest a, b ja d, artiklist 8 ja artikli 9 lõikest 1 võivad liikmesriigid lubada asutustel ja isikutel, kelle puhul käesolevat direktiivi kohaldatakse, jätta nõuetekohase hoolsuse meetmed võtmata järgimiste isikute suhtes:

a) börsil noteeritud äriühingud, mille väärtpaberitega kaubeldakse reguleeritud turul direktiivis 2004/39/EÜ määratletud

tähtsuses, ühes või mitmes liikmesriigis ja börsil noteeritud äriühingud kolmandatest riikidest, mille suhtes kohaldatakse avalikustamisnõudeid, mis on kooskõlas ühenduse õigusaktidega;

b) liikmesriikide või kolmandate riikide notarite ja teiste sõltumatutel juriidilistel kutsealadel töötajate poolt hoitavate ühisarvete kasusaavad omanikud, kui nende suhtes kohaldatakse rahvusvahelistele standarditele vastavaid rahapesu või terrorismi rahastamise vastu võitlemise nõudeid ning nende suhtes teostatakse järelevalvet nende nõuete täitmise üle, ja tingimusel, et kasusaava omaniku isikusamasuse kohta käiv teave on kättesaadav nõude esitamisel ühisarve deponeerijatenä tegutsevatele asutustele;

c) siseriiklikud avalik-õiguslikud asutused

või muude klientide osas, kelle puhul on tegemist madala rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga ja mis täidavad vastavalt artikli 40 lõike 1 punktile b kehtestatud tehnilised kriteeriumid.

3. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel koguvad asutused ja isikud alati piisavalt informatsiooni, et oleks võimalik kindlaks teha, kas klient vastab nende lõigete mõistes erandi tingimustele.

4. Liikmesriigid teavitavad üksteist ja komisjoni juhtumitest, mille puhul nad leiavad, et kolmas riik täidab lõikes 1 või 2 sätestatud tingimusi, või teistel juhtudel, mille puhul on täidetud vastavalt artikli 40 lõike 1 punktis b kehtestatud tehnilised kriteeriumid.

5. Erandina artikli 7 punktidest a, b ja d, artiklist 8 ja artikli 9 lõikest 1 võivad liikmesriigid lubada jätta käesoleva direktiiviga hõlmatud asutustel ja isikutel nõuetekohase hoolsuse nõuded kliendi suhtes võtmata järgimistel juhtudel:

a) elukindlustuspoliisid, mille puhul aastane kindlustusmakse ei ületa 1 000 EUR või ühekordne makse ei ületa 2 500 EUR;

b) pensioniskeemide kindlustuspoliisid, kui need ei sisalda tagasiostuklauslit ning neid ei saa kasutada laenu tagatisena;

c) töötajatele väljateenitud aastate pensioni või muid sarnaseid pensionihüvitisi võimaldav skeem, mille puhul kindlustusmaksed arvatakse palgast maha ning pensioniskeemi tingimused ei võimalda skeemis osaleja huvide loovutamist;

d) elektronraha Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2000. aasta direktiivi 2000/46/EÜ (elektronrahaasutuste asutamise ja tegevuse kohta ning usaldatavusnormatiivide täitmise üle peetava järelevalve kohta) ⁽¹⁾ artikli 1 lõike 3 punkti b määratletud tähenduses, kui juhul, kui seadet ei saa taaslaadida, ei ületa seal hoitava elektronraha hulk 150 EUR; või kui seadet saab laadida, siis on seatud 2 500 EUR suurune limiit elektroonilise raha toimingute kogusummale kalendriaastas, välja arvatud juhul, kui omanik on 1 000 EUR või suurema summa elektroonilist raha tagastanud samal kalendriaastal vastavalt direktiivi 2000/46/EÜ artiklile 3

või ülejäänud toodete või tehingute osas, mille puhul on tegemist väikese rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga, mis täidavad vastavalt artikli 40 lõike 1 punktile b kehtestatud tehnilisi kriteeriume.

Artikkel 12

Kui komisjon võtab vastu otsuse lähtuvalt artikli 40 lõikest 4, keelavad liikmesriigid asutustel ja isikutel, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse, rakendada lihtsustatud nõuetekohast hoolsust asjaomase kolmanda riigi krediidi- ja finantseerimisasutuste või börsil noteeritud äriühingute või muude üksuste suhtes, kui need vastavad artikli 40 lõike 1 punktis b kehtestatud tehnilistele kriteeriumitele.

3. JAGU

Kliendi suhtes kohaldatav tugevdatud nõuetekohane hoolsus

Artikkel 13

1. Liikmesriigid nõuavad käesoleva direktiiviga hõlmatud asutustelt ja isikutelt lisaks artiklites 7 ja 8 ning artikli 9 lõikes 6 nimetatud meetmetele tugevdatud nõuetekohase hoolsuse meetmeid olukordades, millega kaasneb nende olemuse tõttu suurem rahapesu või terrorismi rahastamise oht, ja vähemalt lõigetes 2, 3 ja 4 toodud olukordades ning muudes olukordades, mis on kõrge rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga vastavalt artikli 40 lõike 1 punkti c tehnilistele kriteeriumitele.

2. Kui klient pole olnud isiku tuvastamiseks füüsiliselt kohal, nõuavad liikmesriigid, et asjaomased asutused ja isikud võtavad kõrgema riski kompenseerimiseks konkreetseid ja asjakohaseid meetmeid, näiteks ühe või mitu järgmistest meetmetest:

- a) tagavad, et kliendi isikusamasus tõendatakse lisadokumentide, andmete või teabe põhjal;
- b) lisameetmed esitatud dokumentide õigsuses veendumiseks või nende tõendamiseks või kinnituse nõudmine käesoleva direktiiviga hõlmatud krediidi- või finantseerimisasutuselt;
- c) tagavad, et tehinguga seotud esimene makse tehtaks konto kaudu, mis on avatud kliendi nimel mõnes krediidasutuses.

3. Piiriüleste korrespondentpangasuhete osas kolmandate riikide korrespondentasutustega nõuavad liikmesriigid oma krediidasutustelt, et need:

- a) koguksid piisavalt teavet korrespondentasutuse kohta, et olla täielikult teadlik korrespondentasutuse tegevuse olemusest ja langetada avalikult kättesaadava teabe põhjal otsus asjaomase asutuse maine ja tema üle teostatava järelevalve kvaliteedi üle;
- b) hindaksid korrespondentasutuses rakendatavaid rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaseid kontrollisüsteeme;
- c) saaksid tippjuhtkonnalt nõusoleku uue korrespondentsuhte loomiseks;
- d) dokumenteeriks mõlema asutuse vastavad kohustused;
- e) veenduksid laiendatud kasutusõigusega kontode puhul, et korrespondentasutus on kontrollinud korrespondentasutuse kontodele otsest juurdepääsu omavate klientide isikusamasust ning näitab nende suhtes üles pidevat nõuetekohast hoolsust ning saab päringu korral esitada asjakohased kliendiandmed.

4. Tehingute või ärisuhete osas riikliku taustaga isikutega, kes elavad teises liikmesriigis või kolmandas riigis, nõuavad liikmesriigid käesoleva direktiiviga hõlmatud asutustelt ja isikutelt, et need:

- a) seaksid sisse sobivad riskipõhised menetlused, et otsustada, kas klient on riikliku taustaga isik;
- b) kooskõlastaksid selliste klientidega ärisuhete loomise oma nõukoguga;
- c) võtaksid kohased meetmed, et teha kindlaks varanduse ja rahaliste vahendite allikad, mida ärisuhte või tehingu raames kasutatakse;
- d) allutada ärisuhte tugevdatud pidevale seirele.

⁽¹⁾ EÜT L 275, 27.10.2000, lk 39.

5. Liikmesriigid keelavad krediidasutustel luua või jätkata korrespondentpangasuhteid varipankadega ja nõuavad, et krediidasutus võtaks kohaseid meetmeid, mis tagaksid, et ei tekiks ega jätkuks korrespondentpangasuhted pankadega, mis teadaolevalt lubavad varipankadel oma kontosid kasutada.

6. Liikmesriigid tagavad, et asutused ja isikud, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse, pööraksid erilist tähelepanu rahapesu- või terrorismi rahastamise ohule, mis tuleneb anonüümsust võimaldavatest toodetest või tehingutest, ning võtaksid vajadusel meetmeid, mis aitaksid vältida nende kasutamist rahapesu või terrorismi rahastamise skeemides.

4. JAGU

Nõuete täitmine kolmandate isikute poolt

Artikkel 14

Liikmesriigid võivad lubada asutustel ja isikutel, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse, usaldada artikli 8 lõike 1 punktides a, b ja c sätestatud nõuete täitmise kolmandatele isikutele. Lõplikult vastutab nende nõuete täitmise eest siiski kolmandat isikut usaldav asutus või isik, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse.

Artikkel 15

1. Kui liikmesriik lubab, et tema territooriumil asuvaid artikli 2 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud krediidi- ja finantseerimisasutusi kasutatakse riigisiselt kolmandate isikutena, lubab ta oma artikli 2 lõikes 1 nimetatud asutustel ja isikutel igal juhul kooskõlas artikliga 14 tunnustada ja aktsepteerida nende artikli 8 lõike 1 punktides a kuni c kindlaks määratud nõuetekohase hoolsuse menetluste tulemust, mille viis läbi vastavalt käesolevale direktiivile artikli 2 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud asutus teises liikmesriigis (välja arvatud valuutavahetuspunktid ja rahaülekannetega ja väljastamisega tegelevad ettevõtjad) ja mis vastavad artiklite 16 ja 18 nõuetele, isegi siis, kui dokumentide või andmete puhul, mis võeti aluseks nimetatud nõudeid silmas pidades, on tegemist teiste dokumentide või andmetega kui need, mis on ette nähtud selles liikmesriigis, kus asub asutus või isik, kelle juurde klient suunatakse.

2. Kui liikmesriik lubab, et tema territooriumil asuvaid artikli 3 punkti 2 alapunktis a nimetatud valuutavahetuspunkte ja rahaülekannetega ja väljastamisega tegelevaid ettevõtjaid kasutatakse riigisiselt kolmandate isikutena, lubab ta neil igal juhul kooskõlas artikliga 14 tunnustada ja aktsepteerida nende artikli 8 lõike 1 punktides a kuni c kindlaks määratud nõuetekohase

hoolsuse menetluste tulemust, mille viis läbi vastavalt käesolevale direktiivile sama kategooria asutus teises liikmesriigis ja mis vastavad artiklite 16 ja 18 nõuetele, isegi siis, kui dokumentide või andmete puhul, mis võeti aluseks nimetatud nõudeid silmas pidades, on tegemist teiste dokumentide või andmetega kui need, mis on ette nähtud selles liikmesriigis, kus asub asutus või isik, kelle juurde klient suunatakse.

3. Kui liikmesriik lubab, et tema territooriumil asuvaid artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a kuni c nimetatud isikuid kasutatakse riigisiselt kolmandate isikutena, lubab ta neil igal juhul kooskõlas artikliga 14 tunnustada ja aktsepteerida nende artikli 8 lõike 1 punktides a kuni c kindlaks määratud nõuetekohase hoolsuse menetluste tulemust, mille viis läbi vastavalt käesolevale direktiivile artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a kuni c nimetatud isik teises liikmesriigis ja mis vastavad artiklite 16 ja 18 nõuetele, isegi siis, kui dokumentide või andmete puhul, mis nimetatud nõudeid silmas pidades aluseks võeti, on tegemist teiste dokumentide või andmetega kui need, mis on ette nähtud selles liikmesriigis, kus asub asutus või isik, kelle juurde klient suunatakse.

Artikkel 16

1. Käesolevas jaos on "kolmandad isikud" asutused ja isikud, kes on loetletud artiklis 2 või kolmandas riigis asuvad samaväärsed asutused ja isikud, kes vastavad järgmistele nõuetele:

a) nende suhtes kohaldatakse seadusega kehtestatud ametialase registreerimise nõuet;

b) nad rakendavad kliendi suhtes nõuetekohase hoolsuse ja andmete säilitamise süsteeme, mis on sätestatud või samaväärsed käesolevas direktiivis sätestatutega, ning nende meetmete vastavust käesoleva direktiivi nõuetele jälgitakse V peatüki 2. jao alusel või nad asuvad kolmandas riigis, mis on kehtestanud käesolevas direktiivis sätestatutega samaväärsed nõuded.

2. Liikmesriigid teavitavad üksteist ja komisjoni juhtudest, mille puhul nad leiavad, et kolmas riik vastab lõike 1 punktis b sätestatud tingimustele.

Artikkel 17

Kui komisjon võtab vastu otsuse artikli 40 lõike 4 alusel, keelab liikmesriik asutustel ja isikutel, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse, tugineda artikli 8 lõike 1 alapunktide a kuni c nõuete täitmisele asjaomase kolmanda riigi kolmandate isikute poolt.

Artikkel 18

1. Kolmandad isikud teevad vastavalt artikli 8 lõike 1 punktides a kuni c sätestatud nõuetele nõutud teabe viivitamatult kättesaadavaks asutusele või isikule, kelle juurde klient suunatakse.

2. Vastava taotluse korral edastab kolmas isik kohe asutusele või isikule, kelle juurde klient suunatakse, asjakohased koopiad kliendi isikut tõendavatest ja isikusamasust tuvastavatest andmetest ja muudest kliendi või kasusaava omaniku isikut tõendavatest dokumentidest.

Artikkel 19

Käesolevat jagu ei kohaldata allhangete ega esindussuhete puhul, kui allhanke pakkuja või agent käsitatakse lepingu kohaselt osana käesoleva direktiiviga hõlmatud asutusest või isikust.

III PEATÜKK

TEATAMISKOHUSTUSED

1. JAGU

Üldsätted

Artikkel 20

Liikmesriigid nõuavad, et asutused ja isikud, kelle suhtes käesolevat direktiivi kohaldatakse, pööraksid erilist tähelepanu tegevustele, mille puhul nad peavad eriti tõenäoliseks seotust rahapesu või terrorismi rahastamisega, eelkõige keerukatele, ebatavalistele või suuremahulistele tehingutele ning kõikidele ebatavalistele tehinguskeemidele, millel pole selget majanduslikku ega ilmselt seaduslikku eesmärki.

Artikkel 21

1. Iga liikmesriik asutab rahapesuga ja terrorismi rahastamisega tõhusaks võitlemiseks rahapesu andmebüroo.

2. Rahapesu andmebüroo on keskne siseriiklik üksus. See vastutab võimaliku rahapesu, võimaliku terrorismi rahastamisega seonduva teabe vastuvõtmise (ja lubatud ulatuses taotlemise), analüüsi ja pädevatele asutustele teatavakstegemise eest vastavalt siseriiklike õigusaktide või eeskirjadele nõuetele. Rahapesu andmebüroole tagatakse eesmärkide täitmiseks kohased ressursid.

3. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu andmebürool on vahetu või kaudne ja õigeaegne juurdepääs finants-, haldus- ja õiguskaitsealasele teabele, mida ta vajab oma ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks.

Artikkel 22

1. Liikmesriigid nõuavad, et asutused ja isikud, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva direktiivi sätteid, ning nende juhid ja töötajad näitaksid üles täielikku koostöövalmidust:

a) teavitades rahapesu andmebürood viivitamatult omal algatusel juhtumitest, mille puhul asutus või isik, kelle suhtes käesoleva direktiivi sätteid kohaldatakse, teab, kahtlustab või mille puhul tal on põhjust kahtlustada, et rahapesu või terrorismi rahastamist pannakse toime või on toime pandud või seda on üritatud toime panna;

b) esitades rahapesu andmebüroole selle taotluse korral viivitamatult vajaliku teabe kohaldatavates õigusaktides sätestatud korras.

2. Lõikes 1 osutatud teave edastatakse rahapesu andmebüroole selles liikmesriigis, kelle territooriumil teavet edastav asutus või isik asub. Tavaliselt edastab või edastavad vastava teabe artiklis 34 osutatud korras määratud isik või isikud.

Artikkel 23

1. Erandina artikli 22 lõikest 1 võivad liikmesriigid artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a ja b nimetatud isikute puhul määrata asutuseks, keda kõigepealt teavitatakse, rahapesu andmebüroo asemel kutseala isereguleeruva organi. Ilma et see piiraks lõiget 2, edastab nimetatud isereguleeruv organ teabe nendel juhtudel kohe ja filtreerimata rahapesu andmebüroole.

2. Liikmesriigid ei ole kohustatud kohaldama artikli 22 lõikes 1 sätestatud kohustusi notarite, sõltumatutel juriidilistel ametikohtadel töötajate, audiitorite, rahanduseksperptide ega maksunõustajate suhtes teabe osas, mida need saavad mõnelt oma kliendilt või mõne oma kliendi kohta, kui nad selgitavad oma kliendi õiguslikku olukorda või kaitsevad või esindavad kõnealust klienti kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas juhul, kui nad annavad kohtumenetluse algatamist või vältimist käsitlevat nõu, olenemata sellest, kas kõnealune teave on saadud enne sellist menetlust, selle ajal või pärast seda.

Artikkel 24

1. Liikmesriigid nõuavad, et asutused ja isikud, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva direktiivi nõudeid, ei sooritaks tehinguid, mida nad teavad või kahtlustavad olevat seotud rahapesuga või terrorismi rahastamisega enne artikli 22 lõike 1 punktis a sätestatud vajalike toimingute tegemist. Vastavalt liikmesriikide õigusaktidele on õigus anda korraldus jätta tehing sooritamata.

2. Kui on kahtlus, et tehing on seotud rahapesuga või terrorismi rahastamisega ja kui selle sooritamata jätmine ei ole võimalik või võib takistada võimalikust rahapesust või terrorismi rahastamisest kasu saajate tabamist, teavitavad asjaomased asutused ja isikud rahapesu andmebürood kohe pärast tehingut.

Artikkel 25

1. Liikmesriigid tagavad, et kui artiklis 37 nimetatud asutused avastavad asutuste ja isikute juures, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva direktiivi sätteid, inspekteerimiste käigus või mõnel muul viisil asjaolusid, mis võivad olla seotud rahapesuga või terrorismi rahastamisega, teatavad nad sellest viivitamata rahapesu andmebüroole.

2. Liikmesriigid tagavad, et seadusega aktsiaturgude, valuutaturgude ja tuletisväärtipaberiturgude järele valvama volitatud järelevalveasutused teavitavad rahapesu andmebürood neile teatavaks saanud asjaoludest, mis võivad olla seotud rahapesu või terrorismi rahastamisega.

Artikkel 26

Kui asutus või isik, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva direktiivi sätteid, või sellise asutuse või isiku töötaja või juht edastab heauskselt vastavalt artikli 22 lõikele 1 ja artiklile 23 artiklites 22 ja 23 osutatud teavet, ei käsitleta seda lepinguga või õigus- ja haldusnormidega teabe avalikustamisele kehtestatud piirangute rikkumisena ning asutus või isik või tema juht või töötaja ei kannaks selle eest mingit vastutust.

Artikkel 27

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kaitsta asjaomaste asutuste ja isikute töötajaid, kes teatavad rahapesust või terrorismi rahastamisest kas asutusesiselt või rahapesu andmebüroole, ähvarduste või vaenuliku kohtlemise eest.

2. JAGU

Avalikustamise keelamine

Artikkel 28

1. Käesoleva direktiiviga hõlmatud asutused ja isikud ning nende juhid ja töötajad ei avalikusta asjaomasele kliendile ega teistele kolmandatele isikutele asjaolu, et on edastatud teavet vastavalt artiklitele 22 ja 23 või et rahapesuga või terrorismi rahastamisega seoses on või võib olla algatatud uurimine.

2. Lõikes 1 sätestatud keeld ei kehti teabe edastamise kohta artiklis 37 nimetatud pädevatele asutustele, kaasa arvatud isereguleeruvad organid, ega teabe edastamise kohta õiguskaitse eesmärkidel.

(¹) ELT L 35, 11.2.2003, lk 1.

3. Lõikes 1 sätestatud keeld ei ole vastuolus teabe edastamisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta direktiivi 2002/87/EÜ (milles käsitletakse finantskonglomeraati kuuluvate krediitiasutuste, kindlustusseltside ja investeerimisühingute täiendavat järelevalvet) (¹) artikli 2 lõike 12 mõistes ühte ja samasse kontserni kuuluvate liikmesriikide või kolmandate riikide asutuste vahel, kui nad täidavad artikli 11 lõikes 1 sätestatud tingimusi.

4. Lõikes 1 sätestatud keeld ei ole vastuolus teabe edastamisega liikmesriikide või kolmandate riikide, kus kehtivad käesoleva direktiiviga võrdväärsed nõuded, artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a ja b nimetatud isikute vahel, kes tegelevad oma kutsealaga, olgu siis töötajana või mitte, ühes ja samas juriidilises isikus või võrgustikus. Käesoleva artikli tähenduses on võrgustik ulatuslikum struktuur, kuhu isik kuulub ja millel on ühised omanikud ja juhtkond ning ühine vastavuskontroll.

5. Artikli 2 lõike 1 punktis 1, punktis 2 ja punkti 3 alapunktides a ja b nimetatud asutuste või isikute puhul ei takista lõikes 1 sätestatud keeld juhtudel, kus on tegemist sama kliendi ja sama tehinguga, milles osaleb kaks või enam asutust või isikut, teabe edastamist asjaomaste asutuste või isikute vahel, kui nad asuvad liikmesriigis või kolmandas riigis, kus kehtivad käesoleva direktiiviga võrdväärsed nõuded ning ametisaladuse ja isikuandmete kaitse osas kehtivad nende jaoks võrdväärsed kohustused. Vahetatud teavet võib kasutada eranditult rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärkidel.

6. Juhtumeid, mil artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a ja b nimetatud isikud püüavad klienti veenda ebaseaduslikust tegevusest hoiduma, ei käsitleta avalikustamisena lõikes 1 määratletud tähenduses.

7. Liikmesriigid teavitavad üksteist vastastikku ja komisjoni juhtumitest, kus kolmas riik täidab nende arvates lõigetes 3, 4 või 5 kehtestatud tingimusi.

Artikkel 29

Juhtudel, mille puhul komisjon võtab vastu otsuse vastavalt artikli 40 lõikele 4, keelavad liikmesriigid teabe edastamise käesoleva direktiiviga hõlmatud asutuste ja isikute ning asjaomase kolmanda riigi asutuste ja isikute vahel.

IV PEATÜKK

Artikkel 32

ANDMETE SÄILITAMINE JA STATISTILISED ANDMED

Artikkel 30

Liikmesriigid nõuavad, et asutused ja isikud, kelle suhtes käesoleva direktiivi sätteid kohaldatakse, säilitaksid järgmised dokumendid ja teabe, mida saaks kasutada võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise uurimise toimingute käigus või analüüsimisel rahapesu andmebüroo või teiste pädevate asutuste poolt vastavalt siseriiklikule õigusele:

- a) kliendile kohaldatava nõuetekohase hoolsuse puhul nõutavate tõendite koopiad või viited nõutavatele tõenditele vähemalt viie aasta jooksul pärast kliendisuhte lõppu;
- b) ärisuhte ja tehingute puhul tõendusmaterjalid ning andmed, mis sisaldavad originaaldokumente või nende koopiaid, mida võib kohaldatavate siseriiklike õigusaktide kohaselt kasutada kohtumenetluste käigus, vähemalt viie aasta jooksul pärast asjaomaste tehingute teostamist või ärisuhte lõppu.

Artikkel 31

1. Liikmesriigid nõuavad, et krediidi- ja finantseerimisasutused, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva direktiivi sätteid, võtaksid asjakohasel juhul oma kolmandates riikides asuvas filiaalides ja enamusosalusega tütarettevõtjates nõuetekohase hoolsuse ja andmete säilitamise osas meetmeid, mis oleksid vähemalt võrdväärsed käesolevas direktiivis sätestatud meetmetega.

Kui kolmanda riigi õigusaktid ei luba selliste meetmete võtmist, nõuavad liikmesriigid, et asjaomased krediidi- ja finantseerimisasutused esitaksid nõutava teabe oma liikmesriigi pädevatele asutustele.

2. Liikmesriigid ja komisjon teatavad üksteisele juhtudest, mille puhul nad leiavad, et kolmanda riigi õigusaktid ei võimalda lõike 1 esimeses lõigus sätestatud meetmete võtmist ja lahenduseni jõudmiseks tuleb rakendada kooskõlastatud abinõusid.

3. Liikmesriigid kehtestavad, et juhul kui kolmanda riigi õigusaktid ei võimalda lõike 1 alapunktis 1 nimetatud meetmete kohaldamist, võtavad krediidi- ja finantseerimisasutused täiendavaid meetmeid, et tõhusalt käsitleda rahapesu või terrorismi rahastamise riski.

Liikmesriigid nõuavad, et nende krediidi- ja finantseerimisasutustel oleksid süsteemid, mis võimaldaksid neil vastata täielikult ja kiiresti rahapesu andmebüroo või siseriiklike õigusaktide kohaselt teiste asutuste päringutele selle kohta, kas neil on või on eelnenud viie aasta jooksul olnud ärisuhte teatavate füüsiliste või juriidiliste isikutega ning milline on selle suhte olemus.

Artikkel 33

1. Liikmesriigid tagavad, et nad oleksid võimelised hindama oma rahapesu- ja terrorismi rahastamise vastaste süsteemide tõhusust, tehes täpset statistikat asjaomaste süsteemide tõhususe kohta.

2. Nimetatud statistika hõlmab vähemalt rahapesu andmebüroole teatatud kahtlaste tehingute arvu, teavet teatamise järel võetud meetmete kohta ning iga-aastaseid andmeid uuritud juhtumite, rahapesu või terrorismi rahastamises süüdistatud ja süüdi mõistetud isikute arvu kohta ja blokeeritud, arestitud või konfiskeeritud varade mahu kohta.

3. Liikmesriigid peavad tagama nende statistiliste aruannete koondülevaate avaldamise.

V PEATÜKK

RAKENDUSMEETMED

1. JAGU

Sisekord, koolitus ja tagasiside

Artikkel 34

1. Liikmesriigid nõuavad, et käesoleva direktiiviga hõlmatud asutused ja isikud kehtestaksid kliendi suhtes kohaldatava nõuetekohase hoolsuse, rahapesukahtlusest teatamise, andmete säilitamise, sisekontrolli, riskihindamise ja -juhtimise ning vastavatest eeskirjadest kinnipidamise ning info vahetamise asjakohased ja sobivad põhimõtted ja menetlused, millest piisaks rahapesuga või terrorismi rahastamisega seotud toimingute ennetamiseks ja tõkestamiseks.

2. Liikmesriigid nõuavad, et käesoleva direktiiviga hõlmatud krediidi- ja finantseerimisasutused teataksid asjakohastest strateegiast ja menetlustest asjakohasel juhul oma filiaalidele ja enamusosalusega tütarettevõtjatele kolmandates riikides.

Artikkel 35

1. Liikmesriigid nõuavad, et asutused ja isikud, kelle suhtes käesoleva direktiivi meetmeid kohaldatakse, võtaksid kohaseid meetmeid oma asjakohaste töötajate teavitamiseks sätetest, mis kehtivad käesoleva direktiivi alusel.

Nende meetmete raames osalevad asjaomased töötajad spetsiaalsetes koolitusprogrammides, mille käigus neid õpetatakse ära tundma võimaliku rahapesuga või terrorismi rahastamisega seotud toiminguid ja antakse juhiseid sellistes olukordades tegutsemiseks.

Kui artikli 2 lõike 1 punktis 3 mainitud kategooriatesse kuuluv füüsiline isik tegutseb oma kutsealal juriidilise isiku töötajana, kohaldatakse käesolevas jaos sisalduvaid kohustusi pigem sellise juriidilise isiku kui füüsilise isiku suhtes.

2. Liikmesriigid tagavad, et asutused ja isikud, kelle suhtes kohaldatakse käesoleva direktiivi sätteid, pääseksid ligi ajakohastatud teabele, mis käsitleb rahapesu ja terrorismi rahastamises kasutatavaid teguviise ja kahtlaste tehingute tunnuseid.

3. Liikmesriigid tagavad, et rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest teatamisele järgneks võimalusel alati õigeaegne tagasiside teatamise tõhususe ning selle tagajärjel võetud meetmete kohta.

2. JAGU**Järelevalve****Artikkel 36**

1. Liikmesriigid tagavad, et seaduslikult tegutsemiseks peavad valuutavahetusasutused ning usaldusfondide ja äriühingu teenuste pakkujad olema litsentseeritud või registreeritud ning kasiinod litsentseeritud. Piiramata ühenduse tulevasi õigusakte, näevad liikmesriigid ette, et rahaülekannete või -väljastamisega tegelevad ettevõtjad peavad selleks, et tegutseda seaduslikult, olema litsentseeritud või registreeritud kantud.

2. Liikmesriigid nõuavad, et pädevad asutused keelduksid lõikes 1 osutatud üksustele litsentsi väljastamast või neid registreerida kandmast, kui nad ei ole kindlad, et nimetatud üksuste tegelikud juhid või tegelikult kasusaavad omanikud on selleks sobivad isikud.

Artikkel 37

1. Liikmesriigid nõuavad pädevatelt asutustelt vähemalt tõhusat seiret ja vajalike meetmete võtmist tagamaks, et käes-

oleva direktiiviga hõlmatud asutused ja isikud järgiksid käesolevas direktiivis sätestatud nõudeid.

2. Liikmesriigid tagavad, et pädevatel asutustel oleksid piisavad volitused, sealhulgas volitus nõuda igasugust teavet, mis on oluline vastavatest eeskirjadest kinnipidamise seire ja kontrolli teostamiseks, ning piisavad vahendid oma ülesannete täitmiseks.

3. Krediidi- ja finantseerimisasutuste ning kasiinode puhul on pädevatel asutustel suurendatud järelevalvevolitused, esmajoones võimalus viia kohapeal läbi kontrollid.

4. Artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a kuni e nimetatud füüsiliste ja juriidiliste isikute puhul võivad liikmesriigid lubada, et lõikes 1 nimetatud ülesanded täidetakse lähtuvalt riskipõhisest lähenemisest.

5. Artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktides a ja b nimetatud isikute puhul võivad liikmesriigid lubada, et lõikes 1 nimetatud ülesandeid täidavad isereguleeruvad organid, kui nad vastavad lõike 2 sätetele.

3. JAGU**Koostöö****Artikkel 38**

Komisjon annab vajalikku abi, et lihtsustada koordineerimist, kaasa arvatud teabevahetus rahapesu andmebüroode vahel ühenduse piires.

4. JAGU**Karistused****Artikkel 39**

1. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva direktiiviga hõlmatud füüsilisi ja juriidilisi isikuid võib võtta vastutusele käesoleva direktiivi sätete alusel vastu võetud siseriiklike õigusaktide rikkumise korral. Karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

2. Piiramata liikmesriikide õigust kehtestada kriminaalkaristusi, tagavad liikmesriigid kooskõlas oma siseriikliku õigusega, et käesoleva direktiivi kohaldamiseks vastu võetud sätete rikkumiste korral on võimalik rakendada krediidi- ja finantseerimisasutuste suhtes sobivaid haldusmeetmeid või halduskaristusi. Liikmesriigid tagavad, et nimetatud meetmed või karistused oleksid tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

3. Liikmesriigid tagavad, et juriidilisi isikuid on võimalik võtta vastutusele vähemalt lõikes 1 nimetatud rikkumiste eest, mille pani nende kasuks toime isik, kes tegutses üksinda või juriidilise isiku organi osana ja kellel on juriidilises isikus juhtiv positsioon tulenevalt:

- a) õigusest esindada juriidilist isikut;
- b) õigusest võtta juriidilise isiku nimel vastu otsuseid või
- c) õigusest juriidilises isikus kontrolli läbi viia.

4. Lisaks juba lõikes 3 ettenähtud juhtudele tagavad liikmesriigid võimaluse juriidilisi isikuid vastutusele võtta, kui lõikes 3 nimetatud isiku poolne puudulik järelevalve või kontroll võimaldas talle alluval isikul panna juriidilise isiku kasuks toime lõikes 1 nimetatud rikkumisi.

VI PEATÜKK

RAKENDUSMEETMED

Artikkel 40

1. Selleks et võtta arvesse tehnilisi edusamme rahapesu- või terrorismi rahastamise vastases võitluses ja tagada käesoleva direktiivi ühetaoline rakendamine, võib komisjon võtta artikli 41 lõikes 2 osutatud korras vastu järgmised rakendusmeetmed:

- a) artikli 3 punkti 2 alapunktides a ja d ning punktides 6, 7, 8, 9 ja 10 esitatud määratluste tehniliste aspektide selgitamine;
- b) tehniliste kriteeriumite kehtestamine hindamaks, kas tegemist on vastavalt artikli 11 lõigetele 2 ja 5 madala rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga olukordadega;
- c) tehniliste kriteeriumite kehtestamine hindamaks, kas tegemist on vastavalt artiklile 13 kõrge rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga olukordadega;
- d) tehniliste kriteeriumite kehtestamine, et hinnata, kas artikli 2 lõike 2 alusel on õigustatud käesoleva direktiivi kohaldamata jätmine teatavate juriidiliste või füüsiliste isikute suhtes, kes teevad finantstoiminguid harva või väga piiratud mahu.

2. Igal juhul võtab komisjon esimesed rakendusmeetmed lõike 1 punktide b ja d elluviimiseks vastu 15. juuniks 2006.

3. Komisjon kohandab artikli 41 lõikes 2 osutatud korras artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktis e, artikli 7 punktis b, artikli 10 lõikes 1 ja artikli 11 lõike 5 punktides a ja d nimetatud

summasid, arvestades ühenduse õigusakte, majandusarenguid ning muudatusi rahvusvahelistes standardites.

4. Kui komisjon leiab, et kolmas riik ei vasta artikli 11 lõigetes 1 või 2, artikli 28 lõigetes 3, 4 või 5 sätestatud tingimustele või käesoleva artikli lõike 1 punktis b või artikli 16 lõike 1 punktis b sätestatud meetmetele, või et kolmanda riigi õigusaktid ei luba artikli 31 lõike 1 esimeses lõigus nõutud meetmete võtmist, võtab ta artikli 41 lõikes 2 osutatud korras vastu seda kinnitava otsuse.

Artikkel 41

1. Komisjoni abistab rahapesu ja terrorismi rahastamise vältimise komitee, edaspidi "komitee".

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle artiklis 8 sätestatud, juhul kui vastavalt käesolevale menetlusele vastu võetud rakendusmeetmed ei muuda käesoleva direktiivi olulisi sätteid.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtjaks kehtestatakse kolm kuud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

4. Piiramata juba vastuvõetud rakendusmeetmeid, peatatakse käesoleva direktiivi tehniliste eeskirjade ja otsuste lõike 2 kohast vastuvõtmist käsitlevate sätete rakendamine neljaks direktiivi vastuvõtmisele järgneva aastaks. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad komisjoni ettepanekul asjaomaseid sätteid uuendada kooskõlas asutamislepingu artiklis 251 sätestatud menetlusega ja sel eesmärgil vaatab nõukogu need läbi enne nelja-aastase ajavahemiku möödumist.

VII PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 42

Hiljemalt 15. detsembriks 2009 ning seejärel vähemalt iga kolme aasta järel koostab komisjon käesoleva direktiivi rakendamise aruande ning esitab selle Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Esimesse aruandesse lisab komisjon uuringu advokaatide ja muude sõltumatutel juriidilistel ametikohtadel töötajate kohtlemise kohta.

Artikkel 43

15. detsembriks 2010 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande artikli 3 esimese lõigu punktis 6 nimetatud protsendi piirmäärade kohta, arvestades sealjuures eriti artikli 3 esimese lõigu punkti 6 alapunkti a alapunktis i ja alapunkti b alapunktides i ja iii nimetatud protsendimäärade 25 %lt 20 %le alandamise võimalikku otstarbekohasust ja võimalikke tagajärgi. Nimetatud aruande alusel on komisjonil võimalik esitada ettepanek käesoleva direktiivi muutmiseks.

Artikkel 44

Direktiiv 91/308/EMÜ tunnistatakse käesolevaga kehtetuks.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitletakse viidetena käesolevale direktiivile ja neid tuleb lugeda lisas toodud vastavustabeli kohaselt.

Artikkel 45

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 15. detsembriks 2007. Nad edastavad nende sätete teksti ning nende sätete ja käesoleva direktiivi sätete vastavustabeli viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need meetmed võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käes-

olevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 46

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 47

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Strasbourg, 26. oktoober 2005

Euroopa Parlamendi nimel
president
J. BORRELL FONTELLES

Nõukogu nimel
eesistuja
D. ALEXANDER

LISA

VASTAVUSTABEL

Käesolev direktiiv	Direktiiv 91/308/EMÜ
Artikli 1 lõige 1	Artikkel 2
Artikli 1 lõige 2	Artikli 1 punkt C
Artikli 1 lõike 2 punkt a	Artikli 1 punkti C esimene taane
Artikli 1 lõike 2 punkt b	Artikli 1 punkti C teine taane
Artikli 1 lõike 2 punkt c	Artikli 1 punkti C kolmas taane
Artikli 1 lõike 2 punkt d	Artikli 1 punkti C neljas taane
Artikli 1 lõige 3	Artikli 1 punkti C kolmas lõik
Artikli 1 lõige 4	
Artikli 1 lõige 5	Artikli 1 punkti C teine lõik
Artikli 2 lõike 1 punkt 1	Artikli 2a lõige 1
Artikli 2 lõike 1 punkt 2	Artikli 2a lõige 2
Artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktid a, b ja d–f	Artikli 2a lõiked 3–7
Artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunkt c	
Artikli 2 lõige 2	
Artikli 3 lõige 1	Artikli 1 punkt A
Artikli 3 lõike 2 punkt a	Artikli 1 punkti B lõige 1
Artikli 3 lõike 2 punkt b	Artikli 1 punkti B lõige 2
Artikli 3 lõike 2 punkt c	Artikli 1 punkti B lõige 3
Artikli 3 lõike 2 punkt d	Artikli 1 punkti B lõige 4
Artikli 3 lõike 2 punkt e	
Artikli 3 lõike 2 punkt f	Artikli 1 punkti B teine lõik
Artikli 3 lõige 3	Artikli 1 punkt D
Artikli 3 lõige 4	Artikli 1 punkti E esimene lõik
Artikli 3 lõige 5	Artikli 1 punkti E teine lõik
Artikli 3 lõike 5 punkt a	
Artikli 3 lõike 5 punkt b	Artikli 1 punkti E esimene taane

Käesolev direktiiv	Direktiiv 91/308/EMÜ
Artikli 3 lõike 5 punkt c	Artikli 1 punkti E teine taane
Artikli 3 lõike 5 punkt d	Artikli 1 punkti E kolmas taane
Artikli 3 lõike 5 punkt e	Artikli 1 punkti E neljas taane
Artikli 3 lõike 5 punkt f	Artikli 1 punkti E viies taane ja artikli 1 punkti E kolmas lõik
Artikli 3 lõige 6	
Artikli 3 lõige 7	
Artikli 3 lõige 8	
Artikli 3 lõige 9	
Artikli 3 lõige 10	
Artikkel 4	Artikkel 12
Artikkel 5	Artikkel 15
Artikkel 6	
Artikli 7 punkt a	Artikli 3 lõige 1
Artikli 7 punkt b	Artikli 3 lõige 2
Artikli 7 punkt c	Artikli 3 lõige 8
Artikli 7 punkt d	Artikli 3 lõige 7
Artikli 8 lõike 1 punkt a	Artikli 3 lõige 1
Artikli 8 lõike 1 punktid b–d	
Artikli 8 lõige 2	
Artikli 9 lõige 1	Artikli 3 lõige 1
Artikli 9 lõiked 2–6	
Artikkel 10	Artikli 3 lõiked 5 ja 6
Artikli 11 lõige 1	Artikli 3 lõige 9
Artikli 11 lõige 2	
Artikli 11 lõiked 3 ja 4	
Artikli 11 lõike 5 punkt a	Artikli 3 lõige 3
Artikli 11 lõike 5 punkt b	Artikli 3 lõige 4
Artikli 11 lõike 5 punkt c	Artikli 3 lõige 4
Artikli 11 lõike 5 punkt d	

Käesolev direktiiv	Direktiiv 91/308/EMÜ
Artikkel 12	
Artikli 13 lõiked 1 ja 2	Artikli 3 lõiked 10 ja 11
Artikli 13 lõiked 3–5	
Artikli 13 lõige 6	Artikkel 5
Artikkel 14	
Artikkel 15	
Artikkel 16	
Artikkel 17	
Artikkel 18	
Artikkel 19	
Artikkel 20	Artikkel 5
Artikkel 21	
Artikkel 22	Artikli 6 lõiked 1 ja 2
Artikkel 23	Artikli 6 lõige 3
Artikkel 24	Artikkel 7
Artikkel 25	Artikkel 10
Artikkel 26	Artikkel 9
Artikkel 27	
Artikli 28 lõige 1	Artikli 8 lõige 1
Artikli 28 lõiked 2–7	
Artikkel 29	
Artikli 30 punkt a	Artikli 4 esimene taane
Artikli 30 punkt b	Artikli 4 teine taane
Artikkel 31	
Artikkel 32	
Artikkel 33	
Artikli 34 lõige 1	Artikli 11 lõike 1 punkt a
Artikli 34 lõige 2	
Artikli 35 lõike 1 esimene lõik	Artikli 11 lõike 1 punkti b esimene lause
Artikli 35 lõike 1 teine lõik	Artikli 11 lõike 1 punkti b teine lause
Artikli 35 lõike 1 kolmas lõik	Artikli 11 lõike 1 teine lõik

Käesolev direktiiv	Direktiiv 91/308/EMÜ
Artikli 35 lõige 2	
Artikli 35 lõige 3	
Artikkel 36	
Artikkel 37	
Artikkel 38	
Artikli 39 lõige 1	Artikkel 14
Artikli 39 lõiked 2–4	
Artikkel 40	
Artikkel 41	
Artikkel 42	Artikkel 17
Artikkel 43	
Artikkel 44	
Artikkel 45	Artikkel 16
Artikkel 46	Artikkel 16